

RTU studiju kurss "Bērnu un jauniešu literatūra skolas mācību kontekstā"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA0134
Nosaukums	Bērnu un jauniešu literatūra skolas mācību kontekstā
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Sandra Okuneva - Pasniedzējs
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Kursa ietvaros, studējot teorētiskos materiālus un analizējot pasaules un latviešu bērnu un jauniešu literatūras klasikas un spilgtāko mūsdienu rakstnieku dažādu žanru darbus un to recepciju citos mākslas veidos, tiek veidota izpratne par bērnu un jauniešu literatūras specifiku un vēsturi, nozīmi personības veidošanās procesā, tiek attīstītas prasmes analizēt un vērtēt literāro darbu saturu, formu, ilustrācijas un dizainu, atbilstmi lasītāju vecumam, kā arī iemaņas saskatīt un izvērtēt bērnu un jauniešu literatūras tekstu iepazīšanas iespējas un to risinājumus mācību procesā skolā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis: Iegūt zināšanas un izpratni par bērnu un jauniešu literatūras būtību, specifiku, vēstures un teorijas pamatjautājumiem un nozīmi personības veidošanās procesā, attīstot literāra teksta analīzes un interpretācijas prasmes. Studiju kursa uzdevumi: - studēt teorētiskos avotus par bērnu un jauniešu literatūras specifiku, tās attīstības nozīmīgākajiem posmiem korelācijā ar bērna un bērnības koncepta izpratnes transformācijām gadsimtu gaitā; - iepazīt pasaules un Latvijas bērnu un jauniešu literatūras nozīmīgāko autoru daiļradi un būtiskākos dažādu žanru tekstus, to problemātiku, māksliniecisko rokrakstu un aktualitāti; - attīstīt prasmes analizēt un vērtēt literāro darbu saturu, formu, atbilstmi lasītāju vecumam, ilustrācijas un dizainu; - saskatīt un mācīties izvērtēt iespējas, problēmas un to risinājumus, kas saistīti ar bērnu un jauniešu literatūras iepazīšanu skolā; - pilnveidot instrumentālās, interpersonālās un sistēmiskās kompetences, patstāvīgi lietojot zināšanas praksē, diskutējot grupā, izvērtējot, salīdzinot un radoši izmantojot apgūtās analītiskās teksta interpretēšanas prasmes, veicot patstāvīgu pētniecisku darbību.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	1. Bērnu un jauniešu literatūras būtība un specifika, aktualitātes pasaulē un Latvijā. 2. Medijpratība un vizuālizpratne bērnu un jauniešu literatūras kontekstā: ilustrāciju nozīme bērnu grāmatās. 3. Izziņas literatūra skolas mācību kontekstā. 4. Dzeja bērniem un jauniešiem skolas mācību kontekstā. 5. Fantāzija un iztēle bērnu un jauniešu literatūrā. 6. Stāsti par bērnu un jauniešu dzīvi skolas mācību kontekstā. 7. Ieskats latviešu bērnu un jauniešu literatūras vēsturē. 8. Lasīšanas veicināšanas programmas.

Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1. Bērnu literatūra: vērtējumi, pārdomas, atzinības, lasīšanas veicināšana. Rīga: Garā Pupa, 2005. 2. Osmanis J. Saules akmens. Rīga: Liesma, 1977. 3. Rinkeviča, R. Rīga – Latvija – Eiropa mūsdienu latviešu bērnu prozā. Daugavpils: Saule, 2017. 4. Rinkeviča, R. Bērības semiotika 20. gs. 20.–30. gadu latviešu prozā Eiropas literatūras kontekstā. Daugavpils Universitāte, 2011. 5. Stikāne A. Latviešu bērnu literatūra. Rīga: Zvaigzne, 1977. 6. Stikāne I. Vērtību pasaule latviešu bērnu literatūrā. Rīga: Raka, 2005. 7. Stikāne I., Tretjakova S., Zandere I. Zirgs, kas naktf dzied: Bērnu literatūra Latvijā. Rīga, 2006. 8. Hunt, P. (ed.). Children's Literature: An Illustrated History. Oxford, UK: Oxford University Press, 1995. 9. Lerer, S. Children's Literature: A Reader's History, from Aesop to Harry Potter. University of Chicago Press, 2008. Papildu/Additional: 1. Avotiņa, A. Latvijas bērnu grāmatu māksla gadsimtu mijā. Rīga: Latvijas Bibliotekāru biedrība. 2012. Pieejams: https://lasamkoks.lv/pieaugusie/lat/digitala_biblioteka/164-latvijas-bernu-gramatu-maksla-gadsimtu-mija 2. Bērnu rakstnieki stāsta par sevi: Mazā biogrāfiju bibliotēka. 1.,2. Rīga: Garā pupa, 1998., 2000. 3. Kuplē, Zaiga. Latviešu bērnu grāmatu grafika: reprodukciju albūms. (Sast. Jēgers, Arvīds, Kuplē, Zaiga). Rīga: Liesma, 1988. 4. Latviešu literatūras vēsture: 3 sējums. Rīga: LU Literatūras, folkloras un mākslas inst., 1998–2001. 5. Aries, P. Centuries of Childhood : A Social History of Family Life. New York: Vintage Books, 1962. 6. Hunt, P. (ed.) Children's Literature: Critical Concepts in Literary and Cultural Studies. Routledge, 4 volumes, 2006. 7. Postman, N. The Disappearance of Childhood. Delacorte Press. 1982. Citi informācijas avoti/ Other sources of information: 1. Nacionālā enciklopēdija. www.enciklopedija.lv 2. Biedrības „Ascendum” izdots kultūras un patstāvīgas domas interneta žurnāls SATORI. www.satori.lv 3. Lasāmkoks. https://www.lasamkoks.lv/ 4. Raksti krājumos Aktuālas problēmas literatūras un kultūras pētniecībā, Valoda un literatūra kultūras aprītē u. c. 5. Raksti literatūras un kultūras žurnālos PUNCTUM https://www.punctummagazine.lv/, DOMUZĪME u. c.. 6. Bookbird: A Journal of International Children's Literature. https://www.ibby.org/bookbird.
Nepieciešamās priekšzināšanas	Kursa apguvei nepieciešamās priekšzināšanas atbilst studiju programmas uzņemšanas nosacījumiem un vispārējām zināšanām, prasmēm un kompetencēm, kas apgūtas iepriekšējā izglītības līmenī.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienē studijas		Nepilna laika neklātienē studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1. Bērnu un jauniešu literatūras būtība un specifika, aktualitātes pasaulē un Latvijā.	4	6	2	10
2. Medijpratība un vizuālizpratne bērnu un jauniešu literatūras kontekstā: ilustrāciju nozīme bērnu grāmatās.	2	6	2	10
3. Izziņas literatūra skolas mācību kontekstā.	2	4	2	8
4. Dzeja bērniem un jauniešiem skolas mācību kontekstā: klasikas vērtības un mūsdienu tendences latviešu autoru dzejā.	6	6	2	8
5. Fantāzija un iztēle bērnu un jauniešu literatūrā: literārās pasakas, fantāzijas, zinātniskās fantastikas žanru spilgtākie darbi pasaules un latviešu literatūrā skolas mācību kontekstā.	6	8	2	10
6. Stāsti par bērnu un jauniešu dzīvi skolas mācību kontekstā.	8	10	2	8
7. Ieskats latviešu bērnu un jauniešu literatūras vēsturē.	2	6	2	8
8. Lasīšanas veicināšanas programmas.	2	6	2	6
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
--------------------------------	------------------------------

Zināšanas: 1. Zina un izprot bērnu un jauniešu literatūras teorijas un vēstures pamatjautājumus (bērnu literatūras būtība, specifika, vērtēšanas kritēriji, veidi, žanri, mākslinieciskie izteiksmes līdzekļi, vērtību sistēma, ievērojamāko rakstnieku devums bērniem u. c.). 2. Izprot literatūrzinātnieku un rakstnieku viedokļus par bērnu un jauniešu literatūru, raksturo bērnu un jauniešu literatūras darbus skolas mācību kontekstā. 3. Izprot bērnu un jauniešu literatūras lomu un nozīmi personības attīstībā un vērtību sistēmas izveidē.	Ziņojumi semināros: 1. Priekšstats par bērnu un jauniešu literatūras specifiku un aktualitātēm pasaulē un Latvijā. 2. Izpratne par ilustrāciju nozīmi bērnu grāmatās, prasme raksturot grāmatu vizuālo vēstījumu. 3. Izpratne par izziņas grāmatu specifiku, prasme raksturot grāmatu specifiku un to izmantošanu skolas mācību kontekstā. 4. Dalība diskusijā par latviešu bērnu un jauniešu dzejas daudzveidību. Sagatavota dzejoļu izlase, tās prezentācija. 5. Eseja. Zināšanas par literāro pasaku. 6. Priekšstats par reālistisku bērnu un jauniešu dzīves atspoguļojumu literatūrā. 7. Izstrādāti jautājumi, to prezentācija. Priekšstats par bērnu un jauniešu literatūras attīstības gaitu un nozīmīgākajiem posmiem. 8. Priekšstats par lasīšanas veicināšanas iespējām, prasme saskatīt to saikni ar dažādiem kultūras procesiem, spēja novērtēt mūsdienu tehnoloģiju piedāvātās iespējas lasīšanas veicināšanā un to risinājumus skolas mācību procesā. Gala pārbaudījums, eksāmens.
Prasmes: 4. Vērtē, analizē un interpretē daiļdarbus, to recepcijas citos mākslas veidos, mērķtiecīgi izmantojot literatūras analīzes un interpretācijas pieejas un principus, kas noderīgi mūsdienīgās literatūras mācībās. 5. Formulē un pamato savu viedokli, mērķtiecīgi iesaistās diskusijās par literāru darbu problēmām un vērtībām, prezentē savus atzinumus, pētījumu rezultātus, izmantojot mūsdienu tehnoloģiju iespējas. 6. Spēj studiju kursā gūtās zināšanas saistīt ar konkrētu literatūras skolotāja uzdevumu risinājumu, mācību uzdevumu un materiālu izstrādi.	Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumiem Nr.141, Nr.512, Nr.240 un atbilstoši RTU noteikumiem, LiepU Senāta sēdē 2022. gada 23.maijā, protokols Nr.15, vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetence atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Atzīme tiek aprēķināta kā vidējā svērtā atzīme par regulāru nodarbību apmeklējumu un aktīvu darbu semināros
Kompetence: 7. Spēj iekļauties diskusijās un grupu darbā, analizējot piedāvātos tekstus un zinātnisko literatūru. 8. Patstāvīgi padziļina savu profesionālo kompetenci, apgūstot aktuālās tendences literatūrzinātnē un bērnu literatūras pētniecībā. 9. Izmanto studiju kursā iegūto zināšanu, prasmju un attieksmju kopumu atbildīgai, patstāvīgai un mērķtiecīgai bērnu un jauniešu literatūras procesa izziņai, izvērtēšanai, kā arī daiļdarbu izvelei, analīzei un interpretācijai mūsdienīgās literatūras mācībās.	Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumiem Nr.141, Nr.512, Nr.240 un atbilstoši RTU noteikumiem, LiepU Senāta sēdē 2022. gada 23.maijā, protokols Nr.15, vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetence atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Atzīme tiek aprēķināta kā vidējā svērtā atzīme par regulāru nodarbību apmeklējumu un aktīvu darbu semināros

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Ziņojumi semināros: 1. Priekšstats par bērnu un jauniešu literatūras specifiku un aktualitātēm pasaulē un Latvijā. 2. Izpratne par ilustrāciju nozīmi bērnu grāmatās, prasme raksturot grāmatu vizuālo vēstījumu. 3. Izpratne par izziņas grāmatu specifiku, prasme raksturot grāmatu specifiku un to izmantošanu skolas mācību kontekstā. 4. Dalība diskusijā par latviešu bērnu un jauniešu dzejas daudzveidību. Sagatavota dzejoļu izlase, tās prezentācija. 5. Eseja. Zināšanas par literāro pasaku. 6. Priekšstats par reālistisku bērnu un jauniešu dzīves atspoguļojumu literatūrā. 7. Izstrādāti jautājumi, to prezentācija. Priekšstats par bērnu un jauniešu literatūras attīstības gaitu un nozīmīgākajiem posmiem. 8. Priekšstats par lasīšanas veicināšanas iespējām, prasme saskatīt to saikni ar dažādiem kultūras procesiem, spēja novērtēt mūsdienu tehnoloģiju piedāvātās iespējas lasīšanas veicināšanā un to risinājumus skolas mācību procesā. Gala pārbaudījums, eksāmens.	70
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	